

กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่องจำปาสัตน์ แล้วตอบคำถาม

จำปาสัตน์

เมืองจ๊กขินมีความเจริญรุ่งเรืองมาก มีพ่อค้าวาณิชไปมาค้าขายเนืองแน่น อยู่ต่อมีพญาฮ้างได้มาจับผู้คนในเมืองกินทุกวัน เจ้าเมืองไม่อาจจะต่อกรกับพญาฮ้างได้ มีผู้วิเศษอาสาต่อกรกับพญาฮ้างก็ถูกจับกินจนหมดสิ้น เจ้าเมืองจึงนำพระธิดาชื่อนางปทุมมา ซ่อนไว้ในกลองยักษ์กลางเมือง พญาฮ้างได้มาจับผู้คนกินจนกลายเป็นเมืองร้าง ประชาชนที่เหลืออยู่ต่างก็หนีไปอยู่เมืองอื่น

ท้าวจูลณี ครองเมืองปัญจานครออกประพาสป่าล่าสัตว์ ได้หลงเข้ามายังเมืองร้าง จึงพาเสนาสำรวจบ้านเมืองพบกลองใบใหญ่อยู่กลางเมือง จึงได้ตีกลองเพื่อจะเป็นสัญญาณให้รู้ว่ามีคนมา ครั้นตีกลองได้ยินเสียงหญิงสาวร้องอยู่ในกลอง จึงใช้พระขรรค์ผ่าหนังหน้ากลองพบนางปทุมมา จึงนำออกมาถามไถ่ได้ความว่าพญาฮ้างจะมากินคนเมื่อได้ยินเสียงกลอง พระบิดานำนางมาไว้ในกลองเพราะโหรได้ทำนายว่าจะมีผู้วิเศษมาปราบพญาฮ้างได้ เมื่อพญาฮ้างบินมา ท้าวจูลณีก็ฆ่าตายต่อหน้านางปทุมมา ท้าวจูลณีจึงรับนางปทุมมา มาเป็นชายาพากลับเมืองปัญจานคร ท้าวจูลณีมีเมเหสีฝ่ายขวาก่อนแล้วชื่อว่า นางอัคคี ทั้งสองก็รักใคร่ปรองดองกันดี ครั้งเมื่อนางปทุมมาตั้งครรภ์ ฝันว่าพระอินทร์เอาแก้วมาให้ ๔ ดวง โหรทำนายว่าจะได้โอรสมีบุญบารมีมาก นางอัคคีอิจฉาเพราะนางไม่มีโอรส แต่กระนั้นก็ตาม นางก็ยังทำดีต่อนางปทุมมาเสมอต้นเสมอปลาย

ครั้นเมื่อนางปทุมมา จะประสูติโอรส นางอัคคีก็ออกอุบายเอาผ้าปิดตาปิดหูนางปทุมมา โดยอ้างว่าเป็นพระราชประเพณีของเมืองปัญจานคร นางก็เอาลูกสุนัขมาเปลี่ยนลูกนางปทุมมา แล้วให้นางทาสีนำกุมารทิ้งสี่ไปลอยแพทิ้งน้ำไป เมื่อท้าวจูลณีทราบว่านางปทุมมาคลอดบุตรเป็นสุนัขก็กริ้ว กล่าวหาว่านางสมสู่กับสุนัขจึงขับไล่ไปจากเมือง นางปทุมมาอุ้มลูกสุนัขโดยเข้าใจว่าเป็นลูกของตนไปอาศัยอยู่กับหญิงม่ายซึ่งเป็นคนใจร้าย ใช้นางทำงานหนักจนซูบผอม

กล่าวถึงกุมารทิ้งสี่ที่ถูกลอยแพ แพ้ได้ลอยไปติดอยู่ที่ทำนน้ำบ้านตายาย ตายายเห็นเป็นกุมารหน้าตาดีจึงเลี้ยงไว้ด้วยความเอ็นดู ความทราบถึงนางอัคคีว่ากุมารทิ้งสี่ยังไม่ตาย จึงให้นางทาสีนำอาหารใส่ยาพิษมาให้กุมาร ตายายกลับจากนาเห็นกุมารทิ้งสี่นอนตายกอดกันกลม ก็โศกเศร้าสลด จึงนำไปเรียงฝังกันทั้ง ๔ ศพ

กาลเวลาผ่านไปไม่นานก็เกิดเป็นต้นจำปาสีต้น ตายายดีใจที่ยังเห็นหลานทั้งสี่มีชีวิตอยู่ จึงหมั้นรดน้ำพรวนดินต้นจำปาจนงอกงาม นางอัคคีทราบความอีกจึงสั่งให้เสนามาโค่นต้นจำปา นำไปทิ้งในน้ำ ต้นจำปาลอยน้ำไปติดอยู่หน้าอาศรมของฤๅษี ฤๅษีใช้มีดตัดต้นจำปาเห็นมีเลือดออก จึงรู้ว่าไม่ใช่ต้นจำปาทั่วไป พระฤๅษีจึงต้อนิ้วเพชรให้นิ้วเพชรมีอิทธิฤทธิ์ “ชี้เป็นชี้ตาย” พระฤๅษีสอนวิชา อาคมต่างๆ แก่กุมารทั้งสี่ ตั้งชื่อว่า จำปาทอง จำปาเงิน จำปานิล และคนเล็กชื่อ เจ้านล

พระอินทร์ทราบว่านางปทุมมาได้รับความลำบากมาก จึงปลอมเป็นชีปะขาวเล่าเรื่องให้กุมารทั้งสี่ ฟัง กุมารทั้งสี่จึงขอลาพระฤๅษีติดตามมารดา ระหว่างทางเดินเข้าเมืองยักษ์ เจ้านลได้ใช้นิ้วเพชรปราบยักษ์ และชุบชีวิตยักษ์จนยักษ์ยกเมืองและธิดาให้ เจ้านลก็ให้พี่ๆ ได้ครองเมืองได้พระธิดาเป็นชายาทั้งสามเมือง ที่ผ่านมา แต่ก็ได้พำนักอยู่แต่ละเมืองไม่นานก็ลาไปติดตามมารดา

พระอินทร์ชีปะขาวมาส่งถึงเมืองปัญจานครและบอกให้สี่กุมารปลอมตัวเป็นยาจกไปอาศัยอยู่กับ ยายเฒ่าเฝ้าสวน และสืบหามารดาและพบว่า เป็นทาสีชুবอม เมื่อทราบที่อยู่ของมารดาแล้วก็แต่งเครื่อง ทรงกษัตริย์สั่งให้ยายเฒ่าเฝ้าสวนพาไปพบมารดา เมื่อแม่ลูกพบกันและเล่าเรื่องแต่หนหลังก็โศกเศร้าอาดูร สี่กุมารให้ทรัพย์สินตอบแทนยายเฒ่าเฝ้าสวนจำนวนมาก และลงโทษหญิงหม้ายใจร้ายที่ทารุณกรรมมารดา อย่างสาสม

เจ้านลยังคิดแค้นนางอัคคีมาก จึงชวนพี่น้องที่สามเหาะไปยังปราสาทแล้วเขียนสารถึงบิดาไว้ที่ แท่นบรรทม ให้ส่งตัวนางอัคคีและนางทาสีคนสนิทไปลงโทษและบอกความจริงทุกประการ

ท้าวจูลนิทราบ ดังนั้นก็ดีพระทัยที่โอรสทั้งสี่ยังมีชีวิตอยู่ วันรุ่งขึ้นจึงจับนางอัคคีและนางทาสีไปให้ สี่กุมารลงโทษ สี่กุมารจึงตัดสินใจให้ลอยแพนางอัคคีและนางทาสีไปในทะเลตามยถากรรม หลังจากนั้น พระองค์ก็นำราชรถไปรับนางปทุมมากลับนคร

สี่กุมารก็พาพระมารดาเข้าเมืองพร้อมกับท้าวจูลนิและให้ไปรับตายายที่เลี้ยงดูตนมาอยู่ในวัง ส่วนพี่ ทั้งสามก็ลาไปปกครองบ้านเมืองกับพระชายาส่วนเจ้านลก็ครองเมืองปัญจานครแทนบิดาสืบไป

ตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “จำปาสีต้น” (๑๐ คะแนน)

๑. จากเรื่องที่อ่านข้อใดไม่ถูกต้อง
 - ก. นางอัคคีมีนิสัยอิจฉาริษยา
 - ข. เกิดมีพญาเหี่ยวจับกินชาวบ้านจนหมด
 - ค. นางปทุมมาซ่อนตัวอยู่ในกลอง
 - ง. นางอัคคีเป็นผู้วางยาพิษฆ่ากุมารทั้งสี่

๒. ข้อใดคือจุดประสงค์ของผู้แต่งเรื่องนี้
- ก. ให้ความรู้เกี่ยวกับต้นจำปา
 - ข. ให้คติสอนใจเกี่ยวกับจิตใจมนุษย์
 - ค. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการดำรงชีวิต
 - ง. ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคตินิยม
๓. ถ้านักเรียนเป็นกุมารทั้งสี่เมื่อมีชีวิตขึ้นอีกครั้งนักเรียนจะจัดการกับคนที่ทำร้ายตนเองอย่างไร
- ก. อโหสิกรรมให้ ยกโทษให้
 - ข. คิดแก้แค้น
 - ค. เคียดแค้น
 - ง. จองเวรจองกรรม
๔. นางอัคคีเป็นบุคคลประเภทใด
- ก. อัจฉริยะและใจอาฆาตพยาบาท
 - ข. เห็นแก่ตัว
 - ค. โอบอ้อมอารี
 - ง. ซื่อสัตย์สุจริต
๕. สาเหตุใดที่ทำให้ท้าวจูลณีขับไล่นางปทุมมาออกจากเมือง
- ก. เชื่อคำยุยงจากนางอัคคี
 - ข. เชื่อคนง่าย
 - ค. โกรธเคืองที่นางคลอดลูกเป็นสุนัข
 - ง. เข้าใจผิดและเชื่อคำกล่าวของนางอัคคี
๖. จากเรื่องที่ย่านข้อใดกล่าวถูกต้อง
- ก. ท้าวจูลณีมีใจคอหนักแน่น
 - ข. นางอัคคีมีพฤติกรรมที่ตึ๋น
 - ค. นางอัคคีทำแต่สิ่งชั่วร้าย ดังนั้นนางจึงได้รับแต่ความเลวร้าย
 - ง. ท้าวจูลณียกโทษให้แก่นางอัคคี
 - จ.

๗. จากเรื่องที่อ่านข้อใดเป็นลักษณะของท้าวจุลณี
- ก. พระองค์ไม่เชื่อคนง่าย
 - ข. พระองค์มีความคิดที่เป็นเหตุผล
 - ค. พระองค์มีความคิดเห็นของบุคคลอื่น
 - ง. ไว้วางใจคนใกล้ชิดและไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของนางอัคคี
๘. ทักษะแง่คิดที่ได้จากเรื่องนี้
- ก. ไม่มีใครไม่เคยทำผิด
 - ข. การให้อภัยดีกว่าการให้ทั้งปวง
 - ค. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
 - ง. ความรู้และความสามารถทำให้ประสบความสำเร็จ
๙. จากหลักคำสอนของพุทธศาสนาเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่เห็นด้วย เพราะควรละเว้นจากความชั่ว
 - ข. ไม่เห็นด้วย เพราะนำความเดือดร้อนมาสู่คนอื่น
 - ค. เห็นด้วย เพราะเป็นแนวทางในการทำความดี
 - ง. เห็นด้วย เพราะเป็นการทำจิตใจให้บริสุทธิ์
๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่มีอะไรบ้าง
- ก. ความบันเทิงและแนวคิด
 - ข. ความรู้และความบันเทิง
 - ค. ความบันเทิงและความรู้
 - ง. คำเตือนและความรู้

